

اصلاحات ارضی و توسعه روستایی در ایران

تألیف

دکتر محمد اکبرپور

عضو هیئت علمی دانشگاه رازی

فرزاد میرزایی قلعه

سرشناسه	اکبرپور، محمد، ۱۳۶۲: میرزایی قلعه، فرزاد.
عنوان و نام پدیدآور	اصلاحات ارضی و توسعه روستایی در ایران/نویسندگان محمد اکبرپور، فرزاد میرزایی قلعه
مشخصات نشر	تهران: مهکامه، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۵۲ص: مصور.
شابک	978-600-7127-54-4
وضعیت فهرستنویسی	فیا
موضوع	عمران روستایی -- ایران
موضوع	عمران روستایی -- ایران -- برنامه‌ریزی
موضوع	عمران روستایی -- ایران -- آینده‌نگری
موضوع	اصلاحات ارضی -- ایران
رده‌بندی ۲ سره	۱۳۹۴ الف.۷/۲/ HN۶۷۰
رده‌بندی دیویی	۳۰۷/۱۲۱۲۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۱۲۲۴۷۵

نام کتاب: اصلاحات ارضی و توسعه روستایی در ایران
تألیف: محمد اکبرپور و فرزاد میرزایی قلعه
ناشر: مهکامه
ناظر چاپ: بهزاد ربیعی فراهانی
طرح جلد: حسین مبینی‌پور
صفحه‌آرا: الوهاب
لیتوگرافی: نقش
چاپ و صحافی: اصلانی
نوبت چاپ: ۱۳۹۵
تیراژ: ۵۰۰
قیمت: ۹۵۰۰۰ ریال
شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۲۷-۵۴-۴

مراکز پخش: ۱- تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، ترسیده به لبافی رود، کرچه انوری، پلاک ۸، طبقه دوم، نشر و پخش مهکامه
تلفن: ۶۶۴۹۷۰۵۰-۶۶۴۸۸۲۰۳ فکس: ۰۹۱۲۳۹۷۴۰۲۱-۶۶۹۶۱۵۰۹
پست الکترونیکی: en_mahkame@Yahoo.com
www.mahkameh.com

نمایندگی‌های شهرستان:

- ۱- مشهد: مؤسسه چشم‌انداز طوس پژوه، تلفن: ۳۸۴۳۴۶۶۶ (۰۵۱)
- ۲- شیراز: مؤسسه سازمان مدیریتی صنعتی، ۲۲۸۵۰۴۵ (۰۷۱۱)
- ۳- اصفهان: کتابفروشی چهارباغ، تلفن: ۳۲۳۳۸۸۵۶ (۰۳۱)
- ۴- یزد: مؤسسه پردیس اقلیم گردشگری یزد، تلفن: ۳۶۳۰۵۳۴۸ (۰۳۵)
- ۵- کرمان: مؤسسه هفتواد کویر کرمان، تلفن: ۳۲۵۱۳۶۶۶ (۰۳۴)

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
بخش اول / اصلاحات ارضی در ایران.....	۱۱
مقدمه.....	۱۱
تعریف اصلاحات ارضی.....	۱۳
چگونگی شکل‌گیری اصلاحات ارضی در ایران.....	۱۴
مراحل شکل‌گیری اصلاحات ارضی.....	۱۵
مرحله اول: دی ماه ۱۳۴۱.....	۱۵
مرحله دوم: مهر ماه ۱۳۴۳.....	۱۵
مرحله سوم: دی ماه ۱۳۴۸.....	۱۶
اصلاحات ارضی و احزاب سیاسی.....	۱۶
آمریکا و اصلاحات ارضی در ایران.....	۲۱
دوران رئیس‌جمهوری کندی و اصلاحات ارضی.....	۲۲
انتصاب علی‌امینی.....	۲۴
نگاهی بر قانون اصلاحات ارضی.....	۲۷
اوضاع ایران در آستانه اصلاحات ارضی.....	۳۱
قانون اصلاحات ارضی.....	۳۴
فرجام و نتیجه حاصل از اصلاحات ارضی در ایران.....	۳۶
اصلاحات ارضی: انقلابی دولتی برای پیشگیری از انقلابی مردمی.....	۴۰
اصلاحات ارضی: افول اقتصاد زراعی و رونق اقتصاد نفتی.....	۴۰
اصلاحات ارضی: ضرورت عصر جدید.....	۴۱
پیامدهای اصلاحات ارضی.....	۴۱
رونق اقتصاد خدماتی - شهری و افول اقتصاد تولیدی - روستایی.....	۴۲

۴۲	حذف مدیریت تولید از نظام کشاورزی
۴۳	وابستگی به محصولات کشاورزی وارداتی
۴۴	آغاز عصر مهاجرت و توسعه شهرنشینی
۴۴	دیدگاه خرده مالکان در برابر لایحه اصلاحات ارضی
۴۶	اصلاحات ارضی و توسعه روستایی و کشاورزی در کشورهای جهان
۴۸	اصلاحات ارضی عمومی در ایران قبل از انقلاب اسلامی
۴۹	فعالیت‌های لازم بعد از تقسیم اراضی در ایران
۴۹	شرکت‌های تعاونی روستای و عشایری
۵۰	شرکت‌های سهامی زراعی
۵۰	شرکت‌های تعاونی تولید
۵۰	کشت و صنعت‌ها
۵۱	قطب‌های رشد کشاورزی
۵۱	اصلاحات ارضی بعد از انقلاب اسلامی
۵۲	شرکت‌های تعاونی تولید مشای
۵۳	مراکز خدمات روستایی
۵۴	اصلاحات ارضی و بهره‌وری کشاورزی
۵۴	نظام‌های بهره‌برداری کشاورزی
۵۶	نظام‌های بهره‌برداری کشاورزی جهان و ایران
۵۷	شیوه تولید
۵۷	اشکال نظام‌های بهره‌برداری کشاورزی

بخش دوم / توسعه روستایی

۶۱	توسعه روستایی
۶۲	تعریف توسعه روستایی
۶۳	ضرورت و اهمیت توسعه روستایی
۶۴	تحولات و رویکردهای مربوط به توسعه روستایی در ایران
۶۷	از عمران تا توسعه روستایی
۶۸	نقش سازمان‌های مردم نهاد و رهبران محلی در توسعه روستایی
۶۹	مشارکت ابزاری برای توسعه
۷۰	توسعه ایده مشارکت مردم در طرح‌های توسعه شهری- روستایی

۷۱	اشکال، روش‌ها و سطوح مشارکت مردم
۷۲	مشارکت علمی و فنی
۷۲	مشارکت اقتصادی
۷۲	مشارکت اجتماعی
۷۵	شرایط عمده اجرای مشارکت
۷۶	نظام برنامه‌ریزی روستایی در ایران
۷۶	سطوح و اختار برنامه‌ریزی روستایی
۷۸	روابط بین سطوح برنامه‌ریزی روستایی
۷۸	ساختار برنامه‌ریزی روستایی
۷۹	نظام تصمیم‌گیری برنامه‌ریزی
۸۰	مدیریت برنامه‌ریزی روستایی
۸۱	تحول نگرش‌ها و رویکردها، توسعه
۸۴	راهبردهای توسعه روستایی
۸۶	برنامه‌ریزی توسعه روستایی و نارسایی‌های آن
۸۸	چالش‌ها و نارسایی‌های برنامه‌های توسعه
۸۸	نارسایی‌ها
۹۰	نظریه‌های سازمان فضایی
۹۲	نظریه‌های توسعه منطقه‌ای و برنامه‌ریزی سکونتگاهی
۹۷	تحلیلی بر رویکردها و راهبردها با تأکید بر توسعه پایدار روستا
۱۰۰	رویکردهای فیزیکی - کالبدی
۱۰۱	رویکردهای اقتصادی
۱۰۳	رویکردهای اجتماعی - فرهنگی
۱۰۳	رویکردهای فضایی، ناحیه‌ای و منطقه‌ای
۱۰۸	توسعه روستایی یکپارچه و همه‌جانبه
۱۱۰	توسعه پایدار روستایی
۱۱۳	نگرش سیستمی در برنامه‌ریزی توسعه پایدار
۱۱۴	کاربرد روش سیستمی در طرح‌ریزی
۱۱۵	مؤلفه‌ها و پیش شرط‌های توسعه پایدار در روش سیستمی
۱۱۶	روش‌های اکولوژیکی برنامه‌ریزی توسعه پایدار
۱۱۷	اصول و شالوده چشم‌انداز توسعه روستایی

- زمینه‌ها و روندهای عمومی تغییر در مدیریت توسعه روستایی ۱۱۹
- تحول معیارهای عمومی توسعه روستایی ۱۲۰
- سیاست‌های ساختاری در بخش کشاورزی ۱۲۰
- تغییر از سیاست بخشی به سمت سیاست‌های سرزمینی (قلمرویی) ۱۲۱
- تغییر در چارچوب نظام مدیریت ۱۲۲
- روند تغییر در انتخاب‌های استراتژیک ۱۲۲
- جهت‌گیری‌های اساسی نوین در محتوی و اهداف توسعه روستایی ۱۲۳
- راهبردها و چشم‌انداز توسعه پایدار روستایی ۱۲۵
- راه‌رو بلندمدت توسعه پایدار روستایی ۱۲۵
- چشم‌انداز توسعه پایدار روستایی ۱۲۶
- رهیافت، ارزش‌ها، پایه و ویژگی‌های مطلوب جامعه روستایی در افق توسعه ۱۲۹
- گزینه‌های ممکن توسعه پایدار روستایی ۱۳۲
- سیاست‌ها و الگوها و راهبردهای سکونتگاهی در سطح ناحیه‌ای ۱۳۳
- الف) سرمایه‌گذاری در بخش عمومی ۱۳۴
- ب) تشویق بخش خصوصی ۱۳۴
- ج) تشویق افراد یا خانواده‌ها ۱۳۴
- تجربه کشور ایران ۱۳۵

منابع ۱۴۷

پیشگفتار

واکاوی پژوهش در عرصه روستا و توسعه روستایی بدون آگاهی از اصولی که توسعه روستایی هر کشور را از استوار است راه به جایی نخواهد برد. البته این اصول همیشه و در همه جا به ویژه در کشورهای در حال توسعه رعایت نمی شود و حتی گاهی بین این اصول و اصول اعتقادی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی کشوری خاص تضادهایی وجود دارد. شاید بتوان دیدگاه محدود مسئولان امر، توسعه و توسعه روستایی موجبات طرح برنامه های متفاوت را فراهم آورده است که دست یابی به اهداف همه آنها مستلزم زیرپا گذاشتن معیارها و اصول اولیه سازمان های مربوط است.

این کتاب در دو بخش تنظیم شده است. بخش اول به بحث اصلاحات ارضی پرداخته است و بخش دوم به بحث توسعه روستایی پرداخته است. نویسندگان خود به این موضوع آگاهند که این مجموعه کتابی نیستی هایی دارد، ولی علاقه نویسندگان و توجه به بحث توسعه روستایی در این زمینه انگیزه تدوین آن بوده است. بنابراین ضمن پذیرش تمامی کاستی ها، نویسندگان قردادان کسانی خواهند بود که با نگاه عالمانه یادآور اشکالات آن باشند.

محمد اکبر پور

عضو هیئت علمی دانشگاه رازی